

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 184g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 17 alin. (4) din
Codul contravențional adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008
(răspunderea contravențională a persoanei juridice)

CHIȘINĂU

5 ianuarie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 20 noiembrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 5 ianuarie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a alineatului (4) din articolul 17 din Codul contravențional, ridicată de dl avocat Alexandru Cebanaș, în interesele dlui Ruslan Bondarev, în dosarul nr. 4r-574/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea de Apel Chișinău constituit din domnii Mihail Diaconu, Ghenadie Lîsîi și Igor Chiroșca, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 30 iunie 2014, în urma unui control la S.R.L. „Sveatoslav Bondarev”, Agenția pentru Protecția Consumatorilor a constatat *expunerea în comercializare a telefoanelor mobile în lipsa declarației de conformitate, refuzul vânzătorului de a satisface reclamația consumatorului, fără a dovedi vina acestuia printr-o expertiză tehnică, expunerea în comercializare a telefoanelor mobile fără prezentarea informației complete pe produs privind denumirea și adresa importatorului, precum și în lipsa instrucțiunii de utilizare în limba de stat, neafișarea registrului de reclamații la loc vizibil pentru consumatori și a întocmit în privința dlui Ruslan Bondarev un proces-verbal cu privire la contravenție, în baza articolelor 278 alin. (2), 281 și 344 alineatele (2) lit. h) și (3) lit. a) din Codul contravențional. Prin Decizia Agenției pentru Protecția Consumatorilor nr. 1324/2014 din 5 august 2014, dl Ruslan*

Bondarev a fost sancționat cu amendă în mărime de 100 unități convenționale, echivalentul a 2000 de lei.

4. Nefiind de acord cu sancțiunea aplicată, pe 17 decembrie 2014, dl Ruslan Bondarev a depus o contestație la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

5. Prin Hotărârea din 16 octombrie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a respins contestația ca tardivă. Ulterior, dl Ruslan Bondarev a contestat această hotărâre cu recurs la Curtea de Apel Chișinău, prin care a solicitat repunerea în termen a recursului, casarea hotărârii și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond în alt complet de judecată sau admiterea contestației cu solicitările indicate.

6. În cadrul examinării cererii de recurs, pe 15 octombrie 2020, avocatul Alexandru Cebanaș a ridicat, în interesele dlui Ruslan Bondarev, excepția de neconstituționalitate a articolului 17 alin. (4) din Codul contravențional.

7. Printr-o încheiere din 15 octombrie 2020, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

9. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 17 Răspunderea contravențională a persoanei juridice

„[...]”

(4) Răspunderea contravențională a persoanei juridice nu exclude răspunderea persoanei fizice pentru contravenția săvârșită.

[În redacția Legii nr. 218 din 24 octombrie 2008]

(4) Răspunderea contravențională a persoanei juridice nu exclude răspunderea persoanei fizice sau, după caz, a persoanei cu funcție de răspundere pentru contravenția săvârșită.”

[În redacția Legii nr. 208 din 17 noiembrie 2016]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării privind excepția de neconstituționalitate

10. În argumentarea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, autorul susține că textul contestat are un caracter strict determinat prin faptul că răspunderea contravențională a persoanei juridice nu exclude răspunderea persoanei fizice sau, după caz, a persoanei cu funcție de răspundere pentru contravenția săvârșită. Acest fapt permite agentului constator și instanței de judecată ca pentru una și aceeași faptă să stabilească răspundere contravențională atât persoanei juridice, cât și, după caz, persoanei fizice sau persoanei cu funcție de răspundere.

11. De asemenea, autorul excepției menționează că prevederea contestată nu permite agentului constator și instanței de judecată individualizarea răspunderii și sancțiunii contravenționale, ceea ce este contrar articolului 9 din Codul contravențional, care, la alineatul (2), prevede că nimeni nu poate fi supus de două ori răspunderii contravenționale pentru una și aceeași faptă.

12. Potrivit autorului sesizării, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 20 și 22 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți în proces

(a se vedea § 1 *supra*). Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie alineatul (4) din articolul 17 din Codul contravențional.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care este contestată o decizie de aplicare a sancțiunii contravenționale (a se vedea §§ 4-5 *supra*). Astfel, Curtea admite că instanța de judecată poate aplica prevederile criticate în cauza pe care o examinează.

18. Curtea observă că textul de lege contestat nu a constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, deși autorul excepției de neconstituționalitate invocă prevederile constituționale ale articolelor 20 [*accesul liber la justiție*] și 22 [*neretroactivitatea legii*], în motivarea sesizării acesta s-a referit, în esență, doar la încălcarea principiului *ne bis in idem* (dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă), consacrat în articolul 21 din Constituție.

20. Principiul statuat de articolul 21 din Constituție – asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar – îi garantează persoanei și dreptul de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă. Principiul în cauză presupune că persoana care, prin conduita sa, a ignorat ordinea de drept va răspunde o singură dată pentru fapta ilicită, iar pentru o încălcare a legii se va aplica o singură sancțiune juridică. Acest principiu constituțional se aplică nu numai în cauzele penale, dar și în cauzele contravenționale (HCC nr. 26 din 23 noiembrie 2010, § 5).

21. Curtea notează că în această cauză nu poate fi invocată încălcarea principiului *ne bis in idem*. Pentru a constata încălcarea principiului menționat (avându-se în vedere aspectul material al acestuia) este necesară întrunirea cumulative a următoarelor condiții: 1) identitatea faptelor, 2) unitatea subiectului și 3) unitatea relațiilor sociale protejate (DCC nr. 6 din 19 ianuarie 2017, § 33). În speță, nu se atestă condiția referitoare la unitatea subiectului.

22. Curtea nu poate reține nici critica de neconstituționalitate în partea în care autorul ei pretinde că textul contestat din articolul 17 alin. (4) din Codul contravențional contravine prevederilor articolului 9 din aceeași Lege. În acest sens, Curtea reiterează că examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acestui text cu dispozițiile constituționale pretins a fi încălcate, dar nu raportarea la alte norme infraconstituționale sau compararea prevederilor mai multor legi între ele și furnizarea unei concluzii care ar rezulta din comparație la dispoziții ori

principii ale Constituției (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 40 din 21 decembrie 2017, § 29, DCC nr. 73 din 30 iunie 2020, § 52; DCC nr. 122 din 22 octombrie 2020, § 27). Astfel, o pretinsă incompatibilitate între două sau mai multe norme legale infraconstituționale cuprinse în acte normative distincte nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii, activități care le revin instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 24; DCC nr. 72 din 29 iunie 2020, § 22; DCC nr. 73 din 30 iunie 2020, § 52).

23. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 17 alin. (4) din Codul contravențional, ridicată de dl avocat Alexandru Cebanaș în interesele dlui Ruslan Bondarev, în dosarul nr. 4r-574/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 5 ianuarie 2021

DCC nr. 5

Dosarul nr. 184g/2020